

Beleggingsbeleid Loyalis

September 2015

Organisatie

Loyalis Leven NV en Loyalis Schade NV, hierna te noemen Loyalis, is een verzekeraar die aanvullende inkomenszekerheid biedt op collectieve pensioenregelingen van de sectoren overheid, onderwijs, bouw, energie- en nutsbedrijven en gerelateerde instellingen. Onze klanten zijn zowel werkgevers als werknemers. Loyalis is voor 100% een dochteronderneming van APG Groep N.V. Loyalis heeft haar vestiging in Heerlen.

Nieuwe strategie

Loyalis heeft in 2012 een veranderprogramma uitgevoerd onder de naam Kiezen & Doorpakken. Met dit veranderprogramma heeft Loyalis, in afstemming met de aandeelhouder en de raad van commissarissen, gekozen voor een nieuwe strategie. Afgelopen jaren heeft Loyalis qua positionering aansluiting gezocht bij de strategie van de APG Groep. Dat betekent dat Loyalis zich richt op het bieden van aanvullingen voor hiaten in de collectieve pensioenregelingen. En dat voor de sectoren die APG Groep bedient. Zo kan APG Groep naast de uitvoering van de pensioenregeling ook de inkomensaanvullende regelingen aanbieden. Daarmee blijft Loyalis een nichespeler in de markt voor inkomensaanvullende verzekeringen, voor zowel producten als doelgroepen. Dit heeft geleid tot een vraag naar passende producten en diensten. Steeds vaker zijn dit geen collectieve maar individuele oplossingen als individuele vermogensopbouw voor pensioenopbouw of een inkomensaanvulling bij arbeidsongeschiktheid of overlijden.

Met de nieuwe strategie is een nieuw verdienmodel geïntroduceerd waarvan kostenbeheersing, omzetverhoging en het terugbrengen van de beweeglijkheid in het resultaat de pijlers zijn. Dit alles met focus op het verhogen van de klantloyaliteit. Bij de realisatie van de nieuwe strategie staat de samenwerking met APG Groep centraal.

Beleggingsstrategie

Onder het veranderprogramma Kiezen & Doorpakken heeft een herijking van het beleggingsbeleid plaatsgevonden. Dit betekent dat de beweeglijkheid (volatiliteit) van het intrestresultaat - het rendement van de beleggingen minus het rendement van de verplichtingen - naar beneden is bijgesteld. Het risicobudget bepaalt de toegestane volatiliteit.

Binnen Loyalis is een risicobudget toegekend op basis van de strategisch gewenste positionering (inclusief product- en prijsbeleid) en de risicotolerantie. Het aanwezige en toegestane risicobudget wordt vertaald naar het beleggingsbeleid, met als toetspunt een jaarlijkse intern uitgevoerde ALM-studie (Asset Liability Management). Voor Loyalis is beheersing van de financiële risico's - en dan vooral de mismatchrisico's tussen beleggingen en verplichtingen - essentieel voor het totale risicoprofiel.

De financiële risico's worden voornamelijk in asset liability context beheerst en gemeten binnen het geldende risicokader. Loyalis hanteert, met het oog op de rendementsverwachting, spreadrisico als primair mismatchrisico. Rente- en valutarisico worden beperkt door inzet van derivaten. Risico's en posities worden continue bewaakt en zo nodig bijgestuurd.

In het nieuwe beleggingsbeleid geldt dat de verplichtingen als benchmark gelden voor de beleggingen. De beleggingen worden gedaan om de aangegane en toekomstige verplichtingen af te dekken plus een bijdrage

aan de winst. Dit beleid is vastgesteld door de directie van Loyalis en afgestemd met de Raad van Commissarissen.

Het doelrendement van de beleggingen is minimaal gelijk aan de benodigde intrest van de verzekeringsproducten. Dit wil niet zeggen dat er geen beweeglijkheid is of sprake is van risicoloos beleggen. De beweeglijkheid is als gevolg van het nieuwe beleggingsbeleid wel fors afgenomen. Het nieuwe risicobudget is gerelateerd aan het doelrendement van de beleggingen plus een hoeveelheid niet beveiligbare risico's (unhedgeable risks).

Het nieuwe risicobudget is bepaald op een vastgestelde mismatch tussen assets en verplichtingen. Het beheersen en monitoren van marktrisico's binnen de gestelde kaders en het risicobudget, en binnen een asset liability context, is van groot belang. Risico's wijzigen altijd gedurende een bepaalde periode; Loyalis beschouwt dynamisch balansbeheer dan ook als een essentiële beheersmaatregel.

Loyalis Investments heeft het nieuwe beleggingsbeleid geïmplementeerd in 2012 en 2013. Zo zijn de liquide aandelenposities die voor eigen rekening en risico zijn, in 2012 in stappen volledig afgebouwd. Daarnaast is de spreadgevoeligheid van de bedrijfsobligaties in 2013 verder verlaagd. De afgelopen periode heeft Loyalis geprofiteerd van haar nieuwe beleggingsbeleid. Tegelijkertijd moeten we constateren dat de laag rentende omgeving en de risicopremies op vastrentende waarden fors zijn ingekomen (mede onder invloed van het ruime monetaire beleid van centrale banken). Loyalis heeft in 2015 er voor gekozen om haar beleggingsbeleid als basis te handhaven en om haar beleggingsuniversum van assets de komende jaren wel uit te breiden teneinde meer kansen te kunnen benutten en de spreiding over risicofactoren te vergroten.

Vermogensbeheer

De directie van Loyalis is eindverantwoordelijk voor het integrale vermogensbeheerproces. Loyalis Investments stelt de beleggingsstrategie en het beleggingsbeleid op. Ook is deze afdeling verantwoordelijk voor het zo goed mogelijk opvangen van jaarlijkse schommelingen op de beleggingsmarkten. Op die gebieden werkt Loyalis Investments nauw samen met en maakt gebruik van de expertise van de collega's van APG Asset Management.

De verplichtingen en het toegestane risicobudget vormen het uitgangspunt. Naast het risicobudget houdt Loyalis ook rekening met Solvency2 kapitaalbeslag. Hierop zijn het beleggingsbeleid en de portefeuilleconstructie gebaseerd. Met behulp van portefeuilleconstructie wordt de aantrekkelijkheid van de verschillende beleggingscategorieën onderzocht. Hierbij wordt zowel fundamentele analyse als het gebruik van kwantitatieve modellen toegepast. Hierbij behoort ook het doorrekenen in een asset liability context. Het beheer van de diverse onderliggende beleggingsfondsen is grotendeels, voor de asset vastrentende waarden, uitbesteed aan APG Asset Management. Daarnaast wordt voor zakelijke waarden gebruik gemaakt van enkele andere professionele externe vermogensbeheerders. Dat maakt maximale flexibiliteit qua fondsstructuur en inrichting mogelijk, waarbij gebruik wordt gemaakt van de schaalvoordelen die APG biedt.

De beleggingsstrategie is een samenspel van het vastgelegde toelaatbaar risiconiveau, de visie en verwachtingen op de beleggingsmarkten en het benodigde doelrendement. Het doelrendement is nodig om

beloften aan onze klanten na te komen. De uitgangspunten van de beleggingsstrategie vormen de basis voor de beleggingsportefeuilles vastrentende waarden en zakelijke waarden.

Bij zakelijke waarden zijn het op dit moment alternatieve beleggingen zoals vastgoed en private equity. In de toekomst kunnen ook andere assets in aanmerking komen als deze goed voldoen aan de verzekeringsverplichtingen en het gewenste risicoprofiel.

Hiernaast heeft Loyalis ook een aantal uitgangspunten ofwel investment beliefs die gelden bij het samenstellen van de beleggingsmix en de daaruit volgende beleggingsportefeuilles.

Loyalis beheert de balans integraal, wat betekent dat de beleggingen zijn afgestemd op de verplichtingen. De risico's worden opgeteld en beheerd op balansniveau. Zo heeft Loyalis een duidelijk beeld van alle aangegane verplichtingen, beleggingen en de bijbehorende risico's.

De aangegane verplichtingen worden ingedeeld naar homogene risicogroepen met elk hun eigen beleggingsbeleid. Voor elk van deze groepen wordt een strategisch beleid voor de komende jaren uitgestippeld. Loyalis maakt gebruik van derivaten om marktrisico's i.c. het renterisico op balansniveau af te dekken en te beheersen. Derivaten zijn beleggingsinstrumenten die zijn afgeleid van bijvoorbeeld een aandeel, een obligatie of een index zoals opties. Hiermee wil Loyalis zich beschermen tegen (extreme) neerwaartse marktrisico's. Deze derivaten maken onderdeel uit van de beheersing van verschillende portefeuilles van activa en passiva en van de beheersing van structurele posities.

Binnen het strategisch beleggingsbeleid zijn per beleggingsportefeuille beleggingsrichtlijnen opgenomen. Na het samenstellen van de strategische beleggingsmix worden de gelden belegd in gescheiden portefeuilles bij diverse fondsbeheerders, waaronder APG Asset Management voor meerdere vastrentende waarden portefeuilles. Loyalis geeft duidelijke grenzen aan voor de kwaliteit van de belegging, de regio en de beleggingsstijl waarin de fondsbeheerder mag beleggen. Een en ander wordt vastgelegd in beleggingsrichtlijnen, uiteraard in goed overleg met de fondsbeheerder. Onderstaand volgt een nadere toelichting op de beleggingscategorieën.

Beleggingscategorieën

Vastrentende waarden

Binnen vastrentende waarden belegt Loyalis onder andere in staatsobligaties en bedrijfsobligaties wereldwijd en hypotheek. Bij vastrentende waarden portefeuilles heeft Loyalis gekozen voor actief beheerde mandaten, waarbij primaire sturing plaatsvindt op het risicobudget. De uitvoering hiervan ligt met in achtneming van beleggingsrichtlijnen bij APG Asset Management. Dit betekent dat de fondsmanagers mogen afwijken van de benchmark of marktindex. Hierbij ligt voor hen de nadruk op risicobeheersing in combinatie met het behalen van het doelrendement. In geval van faillissementen en verwatering van de kredietkwaliteit zijn daarmee de grootste risico's binnen deze categorie afgedekt.

Aandelen

Loyalis belegt voor de producten die voor de rekening en het risico van de klanten zijn wereldwijd in aandelen van ontwikkelde en opkomende markten. Bij aandelen is vooral de stijl van beleggen van belang. Loyalis kiest voor passief beleggen en voor actief beleggen bij uitvoering van verantwoord beleggen. De komende periode zal onderzoek plaatsvinden naar liquide portefeuilles die voldoen aan minimalisatie van het totale risico en waarbij deze risicoreductie zich vertaalt in een lager kapitaalbeslag vanuit solvency 2.

Alternatieve beleggingen

Tenslotte maakt Loyalis gebruik van alternatieve beleggingen als vastgoed, private equity en infrastructuur. Dit zijn overwegend illiquide beleggingen die geen beursnotering hebben en die niet dagelijks kunnen worden verhandeld. Deze beleggingen geven een meer stabiel rendement en passen goed binnen de strategie. De onderlinge afhankelijkheid van andere beleggingscategorieën is beperkt en leidt hiermee tot een betere spreiding.

Risicobeheersing

Loyalis onderscheidt drie verantwoordelijkheidsniveaus in risicobeheer, ook wel de 'three lines of defence' genoemd:

- De eerste lijn is de lijnorganisatie, inclusief de afdeling Investments, die primair verantwoordelijk is voor het onderkennen van risico's en de beheersing daarvan.
- De tweede lijn wordt gevormd door de afdeling Risk die de beheersing van deze risico's toetst en hierover rapporteert.
- De derde lijn is de onafhankelijke interne audit die de opzet, het bestaan en de werking van de risico-organisatie en operatie toetst.

De directie van Loyalis is eindverantwoordelijk voor zowel de kaderstelling en risicokaders als het beleggingsbeleid. Op beleggingsgebied laat de directie zich ook adviseren door een beleggingsadviescommissie met externe deskundigen.

Het Risk Management Committee (RMC) monitort en evalueert het totale risicoprofiel van Loyalis. Het RMC adviseert de directie over risicokaders, ALM, beleggingsplan en solvabiliteit.

Het doel van het RMC is beheersing van de financiële en operationele risico's door kaderstelling en monitoring. Het merendeel van de marktrisico's wordt gemeten met specifieke software. Op frequente basis wordt het risicoprofiel van de portefeuille gevolgd, net als de belangrijkste marktrisico's. In de periodieke risicorapportage wordt een integraal beeld van alle risico's, inclusief de actuariële risico's, gegeven.

Om financiële risico's en spreiding van risicobudget en risicokapitaal over beleggingscategorieën en actuariële risico's te beheersen heeft Loyalis een Risico Allocatie Platform (RAP) ingericht. Het RAP richt zich op het behalen van het doelrendement binnen de risicokaders. Het RAP is ook gericht op het inzetten van risicokapitaal vanuit balansmanagement op basis van een bijdrage aan het verwachte rendement per risico-eenheid naar zowel activa als passiva. Dit kan naast het benutten van kansen binnen risicokaders ook

het terugbrengen van risico's in de portefeuilles om het resultaat en de solvabiliteit te beschermen betekenen. In dit Platform ligt de primaire verantwoordelijkheid in de eerste lijn.

De interne accountant voert systematisch en planmatig audits uit, onder meer op het gebied van operationeel risico en Solvency II deelprojecten. Het werkprogramma is vastgelegd in het Auditplan en de bevindingen en aanbevelingen worden besproken in het directieoverleg en in de managementteams.

Risicomanagement is een belangrijk aandachtsgebied voor de Raad van Commissarissen en vooral van het Auditcomité. Hierbij komt voornamelijk het operationeel risico aan bod, waarbij het In Control Statement een kernonderwerp is.

Kaderstelling

Door Loyalis wordt het risico van verlies door ongunstige prijswijzigingen in de financiële markten gekwantificeerd in de ALM-analyse en in de reguliere risicorapportage.

Daarnaast kan met behulp van het risicobudget de ruimte worden verkleind of vergroot voor het nemen van allocatiebeslissingen, het actief beheer van de liquide assets en regio's, en selectiebeslissingen, en het actief beheer binnen de assets.

In zijn strategisch beleggingsbeleid hanteert Loyalis de volgende kernpunten die het in zijn uitvoering uitdraagt:

- Integraal Balansbeheer: de verzekeringsproducten zijn, met de verplichtingen als uitgangspunt, in homogene productgroepen ingedeeld en per productgroep wordt het beleggingsbeleid geformuleerd.
- Integraal Risicomanagement: risico's worden top down beheerd over de hele balans.
- Beleggingsrichtlijnen in de uitvoering vermogensbeheer teneinde grip te houden op de uitvoering.

Loyalis laat het risicokader zoveel mogelijk anticiperen op de regelgeving zoals die onder Solvency II van toepassing zal zijn. Solvency II onderscheidt een groot aantal risico's. Deze worden gekwantificeerd op basis van het verlies dat zich eens in de 200 jaar zou kunnen voordoen (de zogenaamde 99,5% zekerheid). Via correlatiematrixes wordt dit getotaliseerd tot het bedrag dat in zo'n gesimuleerde negatieve situatie verloren zou kunnen gaan. Loyalis is van mening dat deze systematiek passend is voor de organisatie.

Processen

Het proces van risicobeheersing heeft de afgelopen jaren een grote ontwikkeling doorgemaakt. Er wordt gestuurd door middel van een Plan-Do-Check-Act cyclus op een aantal regelkringen, waarbij de beheer doelstellingen (basisvereisten) onderscheiden, gedocumenteerd en beheerst worden.

Het gehele proces is ook vastgelegd in het handboek risicomanagement dat periodiek geactualiseerd wordt. Naast het al bestaande jaarplanproces, met een accent op omzet en kosten, is een ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) proces ontwikkeld, waarin risico centraal staat. Dit ORSA proces wordt jaarlijks uitgevoerd waarin meerdere stress scenario's worden gesimuleerd en resulterend in acties ter beheersing van deze risico's.

Cultuur

Loyalis streeft bedrijfsbreed naar een risicobewuste cultuur. In het kader van het lopende transformatieproject en de ambities die daarin zijn gesteld is ook cultuurverandering en de competenties van ons personeel een permanent aandachtspunt.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

Duurzaam ondernemen

Loyalis sluit qua duurzaam ondernemen aan op het beleid van de APG Groep. Een beleid dat gericht is op bedrijfsbeslissingen waarbij niet alleen rendement telt, maar ook de gevolgen voor mens en milieu. Waar Loyalis gebruikt maakt van de interne dienstverlening binnen APG Groep profiteert het op die manier van de meerwaarde van het streven naar duurzaamheid.

Verantwoord beleggen

APG neemt zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid door namens opdrachtgevers verantwoord te beleggen op basis van goede afspraken met externe managers en een eigen asset management apparaat. Een analyse van de mogelijke duurzaamheidsrisico's en het toetsen daarvan maken daar onderdeel van uit. Maatschappelijk verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit onderdeel heeft Loyalis uitbesteed aan APG Asset Management. Hierbij maakt Loyalis gebruik van de visie, het beleid en de uitvoering van MVO van APG. Zo wordt de dialoog aangegaan met bedrijven om duurzaamheid en goed ondernemingsbestuur te realiseren. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij de uitgangspunten van de VN Global Compact respecteren. Global Compact is een initiatief van de Verenigde Naties dat maatschappelijk verantwoord ondernemen bevordert op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieubescherming en corruptiebestrijding. Ook gebruiken Loyalis en APG actief hun rechten als aandeelhouder en zijn zij voortdurend op zoek naar aantrekkelijke beleggingen die duurzaamheid bevorderen.

Meer informatie over maatschappelijk verantwoord beleggen is te vinden op de website van Loyalis in het [Beleid Verantwoord Beleggen](#). Het verantwoord beleggen beleid van Loyalis voldoet aan de [Code Duurzaam Beleggen](#) van het Verbond van Verzekeraars.